

I. KOMPLEX VIZSGA IRODALOMSZIGORLAT

A) Régi magyar irodalom

1. Janus Pannonius

Szövegek: (Epigrammák, A Narni-beli Galeottóhoz, Andrea Mantegna paduai festő dicsérete, A lázbeteg Janus a táborozó Balázsnak, Búcsú Váradtól, Mikor a táborban megbetegedett, Saját lelkéhez, Dicsőítő ének a veronai Guarinóhoz, levelek.) KLANICZAY T., J. P., *Mo-i hum.*, 1982, 9-67, 75-78, 80-84, 101-110, 142-175, 200-213. (Vagy: HUMANISTA SZGY, 1998.) Janus Pannonius beszédei és levelei az interneten: <http://www.mek.oszk.hu/05900/05949/index.phtml> ; válogatott versei: <http://mek.oszk.hu/00600/00687/index.phtml>

Irodalom: JANKOVITS László, *Accessus ad Janum*, Bp. 2002. 71–82, 117–221 (mek.oszk.hu/04700/04778/04778.pdf); RITOÓKNÉ SZALAY Ágnes, *Nympha super ripam Danubii*, Bp. 2002. 23–44; JANKOVITS László, *Nobilis ingenio. Janus Pannonius költészete*, Bp.–Arad, 2012.

2. Balassi Bálint

Szövegek: BALASSI Bálint-DOBOKAI Sándor, *Tíz okok*, kiad. Hargittay Emil, Bp. 1998; BALASSI Bálint, *Beteg lelkeknek való füves kertecske*, kiad. Kőszeghy Péter, Bp. 2006; GYARMATI BALASSI Bálint *Énekei*, kiad. Kőszeghy Péter és Szabó Géza, Bp., 1986; BALASSI Bálint *Versei*, kiad. Kőszeghy Péter és Szentmártoni Szabó Géza, Bp., 1994; BALASSI Bálint, *Szép magyar komédia*, kiad. Kőszeghy Péter és Szabó Géza, Bp., 1990. Balassi versei az interneten: <http://magyar-irodalom.elte.hu/gepesk/bbom/> vagy <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/balassi/enekei.hun>; A Szép magyar komédia az interneten: <http://mek.oszk.hu/00600/00610/index.phtml>

Irodalom: HORVÁTH Iván, *Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben*, Bp., 1982; KOMLOVSZKI Tibor, *A Balassi-vers karaktere. Tanulmányok*, Bp., 1992, 7-65; PIRNÁT Antal, *Balassi Bálint poétikája*, Bp., 1996.; KŐSZEGHY Péter, *Balassi Bálint. Magyar Alkibiadész*, Bp., 2008; KŐSZEGHY Péter, *Balassi Bálint. Magyar Amphión*, Bp., 2014, 162-398; valamint a Kőszeghy-Szabó-féle kiadások kísérőtanulmányai. Szentmártoni Szabó Géza, *Balassi kötetkompozíciójának rejtelméi*: <http://epa.oszk.hu/00000/00001/00010/szabogez.htm> ; Jakab László – Bölcskei András: *Balassi-szótár*: <http://mek.oszk.hu/01300/01363/index.phtml>

3. A magyar reformáció irodalma (Károlyi Gáspár, Szenci Molnár Albert)

Szövegek: ZVARA Edina, *Az keresztyén olvasóknak". Magyar nyelvű bibliafordítások előszavai és ajánlásai a 16-17. századból*, 2003. 35-66, 171-188. (Komjáti B., Pesti G., Sylvester J. és a vizsolyi Biblia előljáró beszédei), valamint részletek a bibliafordításokból. Pesti Gábor fabulái az interneten: <http://mek.oszk.hu/00600/00660/index.phtml>

Szenci Molnár Albert válogatott művei, kiad. Vásárhelyi Judit, Bp. 1976. 49–195, 223–255, 391–420, 467–551. – Szenci Molnár Albert írásaiból: *Magyar gondolkodók 17. század*, kiad. Tarnóc Márton, Bp., 1979 [Magyar remekírók], 389–435, 469–474. – *Szenci Molnár Albert naplója*, közzéteszi SZABÓ András, Bp. 2003.

Irodalom: SZABÓ András, *A rejtőzködő bibliafordító, Károlyi Gáspár*, Bp. 2012.
P. VÁSÁRHELYI Judit, *Szenci Molnár Albert pályája*, Theologiai Szemle 1984. 153–159. – IMRE Mihály, “Úton járásnak megírása”. *Kulturális emlékezet, retorikai-poétikai elvek érvényesülése Szenci Molnár Albert műveiben*, Bp., 2009; SZABÓ András, *Bizontalan helyeken búdosunk*. *Szenci Molnár Albert a magyar és az európai szellemi életben*, Dunaszerdahely-Komárom, 2011.

4. Zrínyi Miklós

Szövegek: Zrínyi Miklós összes művei, I., kiad. Klaniczay Tibor, Bp. 1958. 11–33, 361–404; vagy <http://mek.niif.hu/01100/01137/index.phtml> – KLANICZAY Tibor, *Zrínyi Miklós*, 2. átdolg. kiad., Bp. 1964. 19–74, 318–385, 490–550, 694–804. – KOVÁCS Sándor Iván, *A lírikus Zrínyi*, Bp. 1985. 167–245, 261–297. – ZRINYI Miklós, *Szigeti veszedelem*, szerk. Király Erzsébet, Bp. 1993. [Matúra klasszikusok, 10], a szerkesztő jegyzeteivel és bevezető tanulmányával: 2–17. – *Zrínyi Miklós prózai munkái*, kiadta KULCSÁR Péter, Bp. 2004. 168–227.

Irodalom: KLANICZAY Tibor, *Zrínyi helye a XVII. század politikai eszméinek világában*, in: *Pallas magyar ivadéka*, Bp. 1985. 153–211.

5. Gyöngyösi István

Szövegek: GYÖNGYÖSI István, *Márssal társolkodó Murányi Vénus*, kiadta JANKOVICS József és NYERGES Judit, Bp. 1998.; u. ő, *Porából megéledett Főnix avagy Kemény János emlékezete*, kiadta JANKOVICS J. és NYERGES J., Bp. 1999. – Lásd még: <http://mek.oszk.hu/06000/06075/html/> és <http://mek.oszk.hu/06000/06076/06076.htm>

Irodalom: KIBÉDI VARGA Áron, *Retorika, poétika, műfajok. Gyöngyösi István költői világa*, It 1983. 545–591. – KOVÁCS Sándor Iván, *Gyöngyösi Kemény-eposzának Zrínyi-imitációi*, ItK 1985. 389–413.

Általános szakirodalom

A magyar irodalom története. I. A kezdetektől 1800-ig, szerk. JANKOVITS László, ORLOVSZKY Géza, Bp., 2007. (www.villanyspenot.hu) - A vonatkozó fejezetek.

B) Klasszikus magyar irodalom

6. A felvilágosodás és a XIX. század lírája

CSOKONAI Vitéz Mihály: *Az én poézisom természete, A tihanyi ekhóhoz, A reményhez, A boldogság, Új esztendei gondolatok*, KÖLCSEY Ferenc: *Himnusz, Vanitatum vanitas, Zrinyi éneke, Csolnakon, Minden órámban*, VÖRÖSMARTY Mihály: *Földi menny, Az élő szobor, A merengőhöz, Gondolatok a könyvtárban, Előszó*, PETŐFI Sándor: *A természet vadvirága, Egy telem Deberecenben, A négyökrös szekér, a Felhők-ciklus, A XIX. század költői*, ARANY János: *Letésem a lantot, Kertben, A lejtőn, Vojtina Ars poétikája, a „Kapcsos könyv” balladái és lírája*, VAJDA János: *A virrasztók, Luzitán dal, Rozamunda, Az üstökös, Harminc év után*, KOMJÁTHY Jenő: *A homályból c. kötet*; REVICZKY Gyula: *Perdita-ciklus, Schopenhauer olvasása közben, Pán halála*

7. A felvilágosodás és a XIX. század verses epikája

FAZEKAS Mihály: *Lúdas Matyi*, CSOKONAI Vitéz Mihály: *Dorottya*, VÖRÖSMARTY: *A két szomszédvár*, PETŐFI Sándor: *János vitéz, Az apostol, Bolond Istók*, ARANY János: *Keveháza, a Toldi-trilógia, A nagyvidai cigányok, Bolond Istók I-II.*, ARANY László: *Délibábok hőse*

8. A felvilágosodás és a XIX. század szépprózája

KÁRMÁN József: *Fanni hagyományai*, JÓSIKA Miklós: *Abafi, A csehek Magyarországon* [1 mű választandó], EÖTVÖS József: *A karthausi, A falu jegyzője, Magyarország 1514-ben* [2 mű választandó], JÓKAI Mór: *Egy magyar nábob, A kőszívű ember fiai, Az arany ember* [2 mű választandó], *Az istenhegyi székely leány, A tengerszem tündére*, KEMÉNY Zsigmond: *Özveggy és leánya, Zord idő* [1 mű választandó], *Alhikmet, a vén törpe*, GYULAI Pál: *Egy régi udvarház utolsó gazdája*, MIKSZÁTH Kálmán: *Új Zrinyiász, Beszterce ostroma, A Noszty fiú esete Tóth Marival* [2 mű választandó], *A jó palócok* [A néhai bárány, Timár Zsófi özvegye, A bágyi csoda, Hova lett Gál Magda, A szegény Gélyi János lovai], REVICZKY Gyula: *Apai örökség*, GÁRDONYI Géza: *Az én falum* [Március, A táltos ember, Október, Kevi Pál halála, Micó], AMBRUS Zoltán: *Ninive pusztulása, Alkonyat*, Ambrus Zoltán: *Midas király* vagy GOZSDU Elek: *Köd*, LOVIK Károly: *Az igazságról, Árnyéktánc*

9. A felvilágosodás és a XIX. század drámairodalma

BESSENYEI György: *A filozófus*, KATONA József: *Bánk bán*, KISFALUDY Károly: *A kérők, Stibor vajda*, VÖRÖSMARTY Mihály: *Csongor és Tünde*, TELEKI László: *A kegyenc*, CZAKÓ Zsigmond: *Leona*, SZIGLIGETI Ede: *Liliomfi*, MADÁCH Imre: *Az ember tragédiája*, CSIKY Gergely: *A nagymama*

10. A felvilágosodás és a XIX. esztétikai és kritikai gondolkodása

ERDÉLYI János: *Egyéni és eszményi, Arany János kisebb költeményei, Egy századnegyed a magyar szépirodalomból* [2 mű választandó], BAJZA József: *A regény-költészetéről*, KÖLCSEY Ferenc: *Nemzeti hagyományok*, KEMÉNY Zsigmond: *Élet és irodalom vagy Eszmék a regény és dráma körül* vagy *Arany „Toldi”-ja* [2 mű választandó], ARANY János: *Naiv eposzunk, A magyar nemzeti vers-idomról* [1 mű választandó], PÉTERFY Jenő: *Jókai Mór, A tragikum* [1 mű választandó], GYULAI Pál: *Petőfi Sándor és lírai költészetünk*

Általános szakirodalom:

A magyar irodalom története, főszerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály, Gondolat Kiadó, Budapest 2007. I. kötet: A kezdetektől 1800-ig, szerk. JANKOVITS

- László, ORLOVSZKY Géza, II. kötet: 1800-1919-ig, szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály, VERES András.
- BÍRÓ Ferenc, *A felvilágosodás korának magyar irodalma*, Bp., 1998.
- DÁVIDHÁZI Péter, *Egy nemzeti tudomány születése. Toldy Ferenc és a magyar irodalomtörténet*, Akadémiai – Universitas, Bp., 2004.
- HORVÁTH János, *A magyar irodalom fejlődéstörténete*, Bp., 1980.
- KOROMPAY H. János, *A „jellemzetes” irodalom jegyében. Az 1840-es évek irodalomkritikai gondolkodása*, Akadémiai – Universitas, Bp., 1998.
- Magyar színháztörténet I. 1790-1873*, szerk. KERÉNYI Ferenc, Bp., 1990.
- Magyar színháztörténet II. 1873-1920*, szerk. GAJDÓ Tamás, Bp., 2001.
- Magyar irodalom*, szerk. GINTLI Tibor, Akadémiai, Bp., 2011. (A felvilágosodás és a 19. század irodalmáról szóló fejezetek.)
- S. VARGA Pál, *A nemzeti költészet csarnokai. A nemzeti irodalom fogalmi rendszerei a 19. századi magyar irodalomtörténeti gondolkodásban*, Bp., 2005.
- SZAJBÉLY Mihály, *„Idzadnak a’ magyar tollak”. Irodalomszemlélet a magyar felvilágosodás korában, a 18. század közepétől Csokonai haláláig*, Bp., 2001.
- SZAJBÉLY Mihály, *A nemzeti narratíva szerepe a magyar irodalmi kánon alakulásában Világos után*, Universitas Kiadó, Bp., 2005.

A szigorlaton A) és B) tételt is kell húzni. A szóbeli beszélgetés témáját – a tételekben felsorolt olvasmányok közül egy művet, vagy egy mű-csoportot – a vizsgáztató jelöli ki.